

Fialova statistika. Šichtařová premiérovi popsala, kam povede čarování s čísly

- CZ24 News | 1. května 2023

ČESKO: Odhalit ty, kteří udělali chybu, se chystá premiér Petr Fiala. Vadí mu data o cenách plynu za loňské druhé pololetí, která zveřejnil Eurostat. Připomíná to kreativní hraní si na plnění plánu socialistických pětiletok. Připomíná to i Čínu posledních dvaceti let, která si zveřejňuje statistiky, jaké se jí hodí. „A do třetice mi to připomíná okřídlené úsloví o zabíjení poslů špatných zpráv. Co mají všechny tyto tři příklady společného? To, že se státní moc snaží popírat realitu a překreslovat ji tak, jak se státu hodí. A pro takové jednání máme dvě hezká slova. A ta slova jsou propaganda a manipulace,“ říká pro ParlamentníListy.cz Markéta Šichtařová.

Premiér Petr Fiala se ve středu ostře pustil do českých i evropských statistiků poté, co Eurostat zveřejnil data o cenách plynu za loňské druhé pololetí. Data označil premiér za mylná, chce si pozvat představitele úřadů a „odhalit ty, kteří udělali chybu“. Jako ekonomická analytička ke své práci statistiku nepochybně potřebujete. Co tomu zpochybňování statistických dat říkáte?

Připomíná mi kreativní hraní si na plnění plánu socialistických pětiletok. Všem bylo úplně jedno, jestli práce, kterou dělali, byla k něčemu užitečná, hlavně že se splnil plán. Proč jsem si na to vzpomněla? Protože tehdy byla důležitá vykazovaná čísla, realita se musela přizpůsobit rozmarům politiků.

Připomíná mi to i Čínu během posledních dvaceti let. Je veřejným tajemstvím, že Čína si zveřejňuje statistiky, jaké se jí hodí, a v termínech, v jakých se jí chce, protože je to nástroj tamní propagandy. Analytici proto čínským číslům moc nevěří. Proč jsem si na Čínu vzpomněla, protože čísla jsou používána jako nástroj propagandy, a proto se musejí vykazovat tak, jak se hodí politikům.

A do třetice mi to připomíná okřídlené úsloví o zabíjení poslů špatných zpráv.

Co mají všechny tyto tři příklady společného? To, že se státní moc snaží popírat realitu a překreslovat ji tak, jak se státu hodí. A pro takové jednání máme dvě hezká slova. A ta slova jsou propaganda a manipulace.

Minulou neděli mluvil v České televizi bývalý ministr financí Miroslav Kalousek o možnosti státního bankrotu. O pár dnů později to však pro Hospodářské noviny už korigoval konstatováním: „Samozřejmě bankrot není za dveřmi. Ale cesta k němu je přímá a občas dokážeme vymyslet i zkratku.“ Jak by měla vláda na takové výroky, které pro ni moc dobrou vizitku nepředstavují, reagovat? Nebo musí být zticha, protože nemá ve svém středu nikoho, kdo by dokázal veřejnosti kompetentně vysvětlit, že bývalý předseda TOP 09 nemá pravdu, poněvadž kdybychom směřovali k bankrotu, neměli bychom tak dobrý rating, jako dnes máme?

Ale on bývalý předseda TOP 09 pravdu MÁ. Bankrot není za dveřmi, ale směřujeme k němu lineárně. Vůbec se nenechte ošálit ratingem. Víte, co je to rating? Rating země je hodnocení důvěryhodnosti dané země a její budoucí schopnosti splácet své stávající závazky. Přečtete si tuto větu ještě jednou. Rating se uděluje v danou chvíli k danému stavu země a ke konkrétním závazkům. Rating nikterak nevyhodnocuje fakt, na jaké trajektorii země je, tedy nemůže brát v úvahu to, že veřejné finance se

třeba lineárně zhoršují a že dluh, který si vezmeme ode dneška za šest let, už nemusí být splacen. Náš aktuální rating vůbec neznamena, že nebyla nastartována trajektorie dramatického zhoršování veřejných financí!

A dodávám, že bankrot opravdu zítra nenastane. Celou dobu se bavíme o trendu.

Ve výroční zprávě Nejvyššího kontrolního úřadu se doporučuje změnit postoj státu k dotacím, přičemž systém několika stovek dotačních titulů, které přerozdělují stovky miliard korun, úřad označuje za přebujelý a neřiditelný. „Naše ekonomika tak nějak neřízeně a plíživě přešla z tržní ekonomiky do ekonomiky, která je velmi silně závislá na dotacích. Součástí podnikání některých podnikatelů se prostě stane pravidelná dotace, pravidelná injekce nějakých finančních prostředků,“ komentoval zprávu šéf NKÚ Miloslav Kala. Předpokládáte, že vláda začne tento ožehavý problém řešit, nebo její složení něco takového neumožní?

Vláda to řešit nejen neumí, ale ani nechce. A mimochodem, NKÚ tímto svým výrokem nepřímou potvrzuje právě i výrok Miroslava Kalouska, o kterém jsme se bavili před chvílí, jde o to, že jsme se jako stát již dostali do stavu, kdy veřejné finance jsou v podstatě neřiditelné, tedy fungují tak nějak samospádem, nedají se osekát a stále víc bují, pokud někdo neseškrtá dotace. A proč by to politici dělali, když právě skrze dotace našli způsob, jak si kupovat politickou moc, tedy to, co chtějí nejvíce?

V nejbližších týdnech hodlají zástupci pětikoalice představit veřejnosti komplexní balíček konsolidačních opatření snižujících strukturální saldo státního rozpočtu už pro příští rok, a to nejméně o 70 miliard korun. Nově unikly informace, že by tomu pomohlo i zavedení nemocenského pojištění pro zaměstnance ve výši 1,1 procenta hrubé mzdy. Na oplátku za to by se nezaváděla karenční doba, kdy by se přestaly vyplácet první tři dny nemoci. A také zrušení daňového osvobození zaměstnaneckých benefitů, čímž by stát získal dodatečné příjmy asi 1,4 miliardy korun ročně. Jak konkrétně tyto dva návrhy hodnotíte?

Vůbec tomu návrhu nerozumím – vůbec nevím, proč někdo zkouší řešit deficit rozpočtu skrze nemocenské pojištění, když tu neustále mluvíme o tom, že tam problém není; problém je v dotacích a v míře přerozdělování. Jaké proboha rušení daňového osvobození zaměstnaneckých benefitů, to jsou takové hloupé výskrabky dalších – a dost malých – peněz, když stovky miliard korun jsou vyhazovány na dotacích? Já se ve svém životě nesetkala ani s jedinou smysluplnou dotací, jejíž zavedení by bylo užitečnější než nezavedení. Tady je jediné možné řešení veřejných financí: ve zrušení dotací a ve zrušení značné části míst státních zaměstnanců.

Dubnový průzkum potvrdil to, co naznačovaly předchozí měsíce, a sice zlepšování nálady v české ekonomice. S výjimkou stavebnictví jsou firmy optimistické, pokud jde o vývoj poptávky či zakázek. Do dalších měsíců s nadějami hledí průmysl, služby i obchod, ale i spotřebitelé, kteří věří více nejenom ve zlepšení ekonomiky, ale už se ani tolik nebojí zhoršení vlastní finanční situace. Domácnosti se dokonce začínají po velmi dlouhé době méně obávat inflace a nezaměstnanosti. Jsou taková očekávání opodstatněná?

Do jisté míry ano, statistiky skutečně ukazují mírné zlepšení, ale současně ty statistiky musíme umět číst. Lidé si často naivně myslí, že když statistika ukazuje zmírňování inflace, že třeba něco zlevní. Tak to ale vůbec není. I kdyby inflace poklesla na jedno procento ročně (a to samozřejmě nepoklesne, to je ilustrační příklad), tak by pořád docházelo ke zdražování. Navíc značná část toho statisticky vykazovaného „zlepšení“ jde na vrub vyšší či nižší statistické základny loňského roku, který byl v mnoha ohledech extrémní. A mně se zdá, že lidé sice dobře zachytili trendy, ale neumějí je tak docela rozklíčovat a představit si pod nimi realitu. Ale samozřejmě letošní rok má zatím příznivější trendy než loňský.

Začátkem týdne spolu jednali prezident Petr Pavel a předseda Českomoravské konfederace odborových svazů Josef Středula mimo jiné o minimální mzdě, inflaci a komunikaci vlády s odbory. Také jsme se dozvěděli, že jednání tripartity se bude nově účastnit i zástupce prezidentské kanceláře. Mělo by v takovém případě dojít naplnění přísloví „více hlav víc ví“?

Platí pouze o hlavách vzdělaných v dané oblasti. Nevíte-li o daném oboru nic, pak mlčeti zlato.

[ZDROJ](#)